

DECYZJA Nr 2468/2022

IZNR.5180.10.2022.kd

Olsztyn, dn. 24.03.2022 r.

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. DzU z 2021 r. poz. 735), w związku z art. 49 ust. 1, art. 89 ust. 2 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. DzU z 2021 r. poz. 710)

po przeprowadzonej w dniu 15.03.2022 r. w ramach nadzoru konserwatorskiego kontroli przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami ołtarza bocznego pw. Krzyża Świętego w Rumianie, gm. Rybno

WARMIŃSKO-MAZURSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW nakazuje

Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Barbary w Rumianie, gm. Rybno
właścicielowi zabytku

ołtarza bocznego pw. Krzyża Świętego z kościoła pw. św. Barbary w Rumianie

wykonanie:

prac konserwatorskich ww. ołtarza,
polegających na zabezpieczeniu i utrwaleniu autentycznej substancji zabytkowej
oraz przywrócenie stabilności i wytrzymałości jego konstrukcji
ze względu na zagrożenie jego zniszczenia i bezpowrotnej dewaluacji

Ww. prace należy wykonać do 31.12.2023 r., po przeprowadzeniu badań konserwatorskich
wg art. 3 pkt 9 oraz art. 5 ust. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

UZASADNIENIE

Przedmiotowy ołtarz boczny pw. Krzyża Świętego z kościoła pw. św. Barbary w Rumianie, gm. Rybno podlega prawnej ochronie konserwatorskiej w oparciu o art. 7 pkt. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – tj. na podstawie decyzji WKZ z dnia 24 listopada 2010 r., wpisującej *wyposażenie kościoła pw. św. Barbary w Rumianie, gm. Rybno, pow. działdowski* - do rejestru zabytków ruchomych woj. warmińsko-mazurskiego.

W związku z powyższym, wszelkie działania przy ww. zabytku, w tym dotyczące jego badań, konserwacji lub restauracji, zgodnie z treścią art. 36 ust. 1 wyżej przywołanej ustawy obligatoryjnie wymagają uzyskania pozwolenia WKZ.

Wg art. 5 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - *opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega w szczególności na zapewnieniu warunków zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie.*

Ustawowymi obowiązkami organu konserwatorskiego jest podejmowanie działań kontrolnych stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, dlatego też w dniu 15.03.2022 r. zgodnie z art. 38 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przeprowadzono kontrolę obiektu w obecności właściciela zabytku.

Ołtarz boczny zlokalizowany po prawej stronie ściany wschodniej nawy głównej kościoła - jest dwukondygnacyjny. Predella (gładka), malowana w motywy roślinne, w partiach bocznych posiada nisze zamknięte półkoliście muszlami, a po ich bokach znajdują się kartusze z herbami.

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

Ks. SŁAWOMIR SPORCZYK

PROBOSZCZ

Rumian, dnia 10.03.2024

Ks. [podpis]

Nastawa ołtarzowa (retabulum) jest prostokątna. W polu centralnym zlokalizowany jest obraz, ujęty dwiema parami kolumn (kapitele korynckie, trzony zdobione mięsistą wicią roślinną, w dolne części z główkami puttów na ornamencie okuciowym) rozdzielonych niszami ze stojącymi na cokółkach (zdobionych główkami puttów) rzeźbami- po lewej stronie św. Piotr, po prawej Św. Paweł. Nastawę zamknięto wydatnym gzymsem z główkami puttów nad kolumnami i z napisem na belkowaniu (ponad polem obrazu): O ADORANDA TRINITAS/O VENERANDA VNITAS (kapitała). Górna kondygnacja, zwieńczona także gzymsem - jest znacznie niższa, z kwadratowym polem na obraz, ujęta parą kolumnienek (kapitele jońskie, trzony zdobione mięsistą wicią winnej latorośli). Po bokach, w półkolistych arkadkach zdobionych na zewnątrz ażurem - ustawione są rzeźby (po lewej św. Wojciecha bpa, a po prawej św. Stanisława). Zwieńczenie tworzy tondo z literami IHS z krzyżem i sercem trzymane przez stojące po bokach anioły. Nad tondem znajduje się symbol Ducha Świętego – gołębicą z rozpostartymi skrzydłami.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż ołtarz boczny jest w bardzo złym stanie technicznym i wymaga przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich. Ołtarz posiada zaburzoną geometrię bryły, tj. nastawa ołtarzowa jest silnie odkształcona (w różnych kierunkach), co stanowi realne niebezpieczeństwo całkowitego rozpadu obiektu. Na elementach i architekturze ołtarza widoczne są ślady korozji biologicznej drewna (m. in. porażenie przez drewnojady, o czym świadczą widoczne otwory wylotowe) - przez co drewno straciło swoją pierwotną wytrzymałość. Obecny niezadowalający stan niektórych części ołtarza jest spowodowany także zużyciem technicznym elementów drewnianych (m.in. pęknięcia, które są skutkiem naturalnego procesu wysychania drewna) oraz brakiem należytej przeprowadzonych doraźnych prac naprawczych (widoczne ubytki w ornamentach, w polichromii i złoceniach). Dodatkowo, warstwa malarska jest silnie zabrudzona, pociemniała i spęcherzona. Ponadto, obrazy w ołtarzu są także przybrudzone, pociemniałe oraz pofałdowane.

W związku z ww. awaryjnym stanem zachowania ww. ołtarza, grożącym bezpowrotną degradacją, należy podjąć natychmiastową interwencję, polegającą na przeprowadzeniu niezbędnych prac konserwatorskich. Nakazane prace mają na celu wyłącznie zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań. Przeprowadzenie tych działań należy powierzyć osobie posiadającej właściwe wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia prac konserwatorskich zabytków wpisanych do rejestru (art. 37a ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Odnosząc się do prac stabilizujących konstrukcję ołtarza (wypoziomowanie nastawy ołtarzowej) - mają one na celu przywrócenie zdolności przenoszenia obciążeń i sztywność konstrukcji, co stanowi podstawę jego trwałości i bezpieczeństwa użytkowania.

Ponadto, badania konserwatorskie, wg art. 3 pkt 9 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, to działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeśli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich, dlatego też w oparciu o wspomniane badania, należy opracować program prac konserwatorskich dla ww. ołtarza bocznego oraz prowadzić prace konserwatorskie. Zarówno na ww. badania, jak i prace konserwatorskie należy uzyskać stosowne pozwolenie WKZ.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. *w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Liście Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tj. DzU z 2021 r. poz. 81)*, określa tryb wydawania pozwoleń oraz dane

2/3

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

Ks. SŁAWOMIR SPORCZYK

PROBOSZCZ

Rumian, dnia 10.03.2024

Ks. [podpis]

i informacje, jakie zawierają wnioski o wydanie pozwoleń, dokumentację dołączaną do tych wniosków, niezbędną do ich rozpatrzenia, dane i informacje, jakie zawierają te pozwolenia, oraz warunki, które mogą być w nich zastrzeżone, a także elementy, które zawiera dokumentacja prac konserwatorskich i prac restauratorskich przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków oraz dokumentacja badań archeologicznych.

Zgodnie z art. 49 ust 1 ww. ustawy wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, przeprowadzenie w terminie określonym w tej decyzji prac konserwatorskich przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

Przestrzegając zapisów art. 4 ww. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowiącego, iż ochrona zabytków polega, w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu m.in. zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków oraz udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, W-M WKZ wobec powyższego orzekł jak w **sentencji**.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej służy stronom na podstawie art. 127 § 1 Kpa odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129 § 1 i 2 Kpa w terminie 14 dni od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji.

ZASTĘPCA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

Andrzej Kaliczyński

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

Rumian, dnia 10.03.2024

Ks. SŁAWOMIR SPORCZYK
PROBOSZCZ

Ks. Sporczyk

Otrzymuje:

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Barbary, Rumian 16, 13-220 Rybno.
2. a/a